

követként létrehozta Újlászlóval a fegyverviszítmetet. A kísélethez tartozott Vitéz János, aki a szakirodalom felfedezésével szemben nem jártzott fontos szerepet. Újlászló elfogadta az Albertnél emyhebb választási feltevéteket.

1440. február 22-én Erzsébet megszülte Albert utószülött fiát, Lászlót. Előtte udvarfőigye, Kottaner Ilona ellopta a visegrádi várból a Szent Koronát, így május 15-én az új prímás, Szécsi Dénes bitoros Székesfehérvárról szabályosan királlyá koronázta a csecsemőt. Az urak és a nemesség nagy része V. László koronázását érvénytelenítve, a máj az országban tartózkodó Ulászlót ismerték el uralkodójuknak, Szécsi prímás pedig a Szent István fejedelmétartójáról levett koronával július 17-én őt is királlyá koronázta Székesfehérvárról. Így az országnak két koronás királya lett egyszerre. A Felvidéken a nálunk Giskra János néven ismert Jan Jiškra, Erzsébet cseh szoldos kapitánya megszervezte az ott garázdálkodó cseh-husztia kaatonákat, erős hadsereget állított fel, és a királynétől kapott sárosi ispán címével félig független tartományt hozott létre. Melléálltak a terület városai, köztük a bányavárosok is, így anyagilag is be volt biztosítva. V. László délvideki híveit 1441 elején Bátaszékenél Újlaki Miklós macsói és Hunyadi János szőcényi bán szétverték. Erzsébet fiát a Habsburgok másik ágához tartozó és Albert utódaaként német királlyá, majd császárrá lett III. Frigyesre bízta, akinek elzalogosította a Szent Koronát, Sopron és több nyugati határszéli várat. 1442-ben meghalt, hívei azonban a Felvidéken és Nyugaton V. László nevében tovább ellenálltak.

Ülászló nem tudta helyreállítani a hatalmat. Az urak a helyzettől függően változtatták pártállásukat. Olykor évente többször is tartottak rendszeres országgyűléseket. A koronázása utáni székesfehérvári diétán a rendek megerősítették vele az Aranybulla, III. András 1298-as dekrétumát, hozzácsatolva egy talán azzal egy időben készült tanácsi határozatot és az 1351-es törvényt. Ezek a nemesség rendi jogait erősítették. Felborult a jogrend. Nőtt az engedély nélkül épített várak száma. Csak a személyes jelenlét bírósága működött. Az újabb kutatások szerint néhány megvizsgált megyében a megyei ítéloösszekek is szüneteltek működésüket. Az 1443-as törvény a hatalmaskodási perek intézésére kijelölt bíróságot küldött ki, ahol „intéssel idézték”. Ez lehetővé tette a megidézett meg nem jelenése esetén is az ítélezést. A nemesség kérésére az 1444. X. tc. alapján az ispán és a szolgabírák mellé négy megyei nemest választottak. A nemesség szerepe megnőtt. Ország-részenként is tartottak gyűléseket, ahol a királyi városok is képviseltették magukat. A török veszély miatt rendkívüli adót is kellett kivetni.

Romlott a pénz. Erzsébet királyné a kezére került kamarában rossz pénzű pénzüket dénárokat vert, majd Giskra folytatta ott a pénzverést. Ujlászló sem vehetett jó pénzt, hiszen a legfontosabb ezüsthányavidek Giskra uralmi területére esett. (Az aranyforint azonban nem romlott.) A király, noha a pénzverés királyi felségjog volt, egyes uraknak, így Alsólendvair Bámfí Pálnak, Gatalóci volt főkancellár és veszprémi püspöknek pénzverési engedélyt adott. Bámfí osztrák, tehát hamis idegen pénzt

veretherett királyi jóváhagyással, de verdeféjből magyar dénárak is kerültek ki. Nem tudjuk, hogy rendelkeztek-e engedéllyel újlaki Miklós vagy a Homonnaiak, noha voltak pénz. Az 1444. VII. tc. eltiltotta a főpapokat és főúrakat a pénzverést, és igyekezett javítani minőségüket, azonban Várna miatt nyilván sikertelenül.

A török elleni ellenállást Hunyadi János szervezte meg. Apja, a navašanovai cso-
keldő román nemes, Serbe fia Vajk a századforduló táján került az országba, majd
1409-ben udvari lovagként kapta meg családijával együtt Zsigmondtól a hunyadvári
uradalmat. Itt már említik János nevű fiát. A késői legenda, hogy a király tövényte-
len fia lett volna, nem bizonyított. A Hunyadinak nevezett család a középbirtokos
nemességhöz számítható. János fiatalon különböző urak szolgálatában tanulta ki a
katonauskodást. Familiárisa volt Ozorai Pipónak, Lazarević István despotának, a Csá-
kiaktaknak, az Újlakiaktaknak, később a Tállociaktaknak. A harmincas évek elején a király
szolgálatában Olaszországba ment, ahol Visconti milánói herceg zsoldjába állt.
1434-ben visszatért a császárhoz udvari lovagként. A császártól zalozaga kapta a
komjátú uradalmat. 1437-ben 50 *landsdával* szolgálhat neki. A szintén Lazarević szol-
gálatában álló közép-nemes Szilágyi László Erzsébet nevű leányát 1428 táján vehette
el. 1431 körül született László nevű fia, Mátyás pedig 1443-ban. 1439-ben Albert
a szintén János nevű öccsével együtt szótényi bánnak nevezte ki Hunyadt, aki mint
ilyen 1440-ben Ulászlóhoz állt. A karrier útjára az Újlakiak együtti aratott bántaszkái
közözelem indította. Ulászló a két győztest együtt 1441 elején erdélyi vajdádnak és re-
mesi ispánnak nevezte ki, így az ország egyik leg hatalmasabb bárójává lett. Ők el-
mörizték Újlakkal a Szelavóniatól keletre eső déli végvidéket. Hunyadi haláláig az
országot a Hunyadi–Újlaki–Páros irányította. Mivel 1457-ben Újlaki részese lett
Hunyadi László kivégzésének, az utókor az ellentétet korábbi időre tette. A források
alapján azonban a két férfi talán ifjúkoriukra visszamenő szövetsége 1456-ig egy
törvényszerű kivételével fennmaradt. Vajdaként Hunyadi bírtokait is növelte,
az őrd nézeteléses kivételével fennmaradt. Vajdaként Hunyadi bírtokait is növelte.

Az új Váda török elleni Győzelmei című műveiben, ott esett el öccse. 1442 szeptemberben Hravasalföldön megverte a ruméliai beglerbéget, majd decemberben Bulgáriába tört be. 1443 júliusában indult el Ulászlóval együtt az 1444 januárjában véget ért hosszú hadjáratra. Többözü győzött, de nem sikerült török területeket visszafoglalnia, növelte viszont a király tekintélyét. Győzelmei felkeltek a re ményt az oszmánok visszaszorítására. IV. Jenő pápa nemzetközi összefogást akart, Velence és Genova vállalták, hogy flottáikkal megakadályozzák a török főerők dalmellai átkelését. A Szeentszék az országra legutósként Giuliano Cesarini bborost, egyik vezetö diplomataját küldte. Ulászló megengedte a III. Frigyes császárral kötött fegyverszünetét, így külsö támasztól nem kellett tartania. 1444-ben országgyűlésen pendve az ország ügyeit, elfogadtatta a török háború tervét.

Ez gondot okozott II. Murád szultánnak, akinek különben Ázsiában lázadással kellett szembenéznie. Az országtól megfosztott és magyarországi birtokain élő